

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Institutionen för pedagogik

1FL401 Förskolan - barns första skola, 15 högskolepoäng

Pre-school - Children's First School, 15 credits

Huvudområde

Didaktik

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd 2017-12-20.

Reviderad 2025-12-08. Förekunskapskravet är kompletterat med ämnen enligt GY25.

Kursplanen gäller från och med hösttermin 2026.

Förekunskaper

Samhällskunskap 1b eller 1a1 + 1a2 och Engelska 5

eller:

Samhällskunskap, nivå 1b eller Samhällskunskap, nivå 1a1 + 1a2 och Engelska, nivå 1

Mål

Delkurs 1: Förskolans historia, värdegrund och samhälleliga villkor, 7.5 hp

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- identifiera och beskriva vad uppdraget som förskollärare innebär i relation till

förskolan som arbetsplats och samhällelig institution

- redogöra för huvuddragen i förskolans olika styrdokument samt förhållanden dem emellan
- förklara förskolans framväxt och förändring ur ett samhälleligt och historiskt perspektiv som en del av utbildningssystemet
- förklara och argumentera för förskolans demokrati- och värdegrundsuppdrag samt hållbarhetsfrågor i förskolans praktik
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande.

Delkurs 2: Barns utveckling i relation till lärande i förskolan, 7.5 hp

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- redogöra för och jämföra teorier om kunskap, lärande och utveckling
- identifiera och beskriva olika villkor för lärande och utveckling samt exemplifiera pedagogiska konsekvenser av dessa
- tillämpa observation som vetenskaplig metod
- tillämpa ett akademiskt skrivande.

Innehåll

Kursens övergripande syfte är att studenten ska utveckla en förståelse för dagens förskola och dess verksamhet genom kunskap om och förståelse för de *historiska och samhällელი villkor* som präglat och alltjämt präglar förskolan som institution samt dess *styrning och organisation. Demokratin*, värnandet om de *mänskliga rättigheterna*, *värdegrundsfrågor* samt utbildningsväsendets bidrag till kunskaper om en *hållbar utveckling* behandlas. Kursen syftar också till att studenten ska utveckla grundläggande kunskaper om barns utveckling och lärande som grund för sin professionella verksamhet.

Delkurs 1

I delkursen behandlas utbildningsväsendets/förskolans framväxt, familjebild, förskolan som samhällelig institution, statens roll samt pedagogiska strömningar. Förändringarna i förskolans organisation och styrning relateras till frågor om demokrati och värdegrundsarbete. De mänskliga rättigheterna relateras genomgående i kursen till olika perspektiv på hållbar utveckling.

Delkurs 2

I delkursen behandlas kunskapsbegreppets komplexitet liksom teorier om barns lärande och utveckling med tyngdpunkt på utvecklingsteorier. Kursen innehåller även ett tvärvetenskapligt perspektiv där kognitionsvetenskap ingår. Delkursens bärande tema är att utveckling och lärande, dels sker i såväl vardagliga som formella sammanhang, dels handlar om individuella och kollektiva förändringsprocesser som hänger samman med barns olika förutsättningar och skiftande villkor. Kursen innefattar också moment av grundläggande akademiskt skrivande med fokus på referenshantering och ändamålsenligt språkbruk.

Professionsbas och professionell progression

I kursen introduceras förskolan som arbetsplats och samhällelig institution, lärarprofessionen och verksamhetens styrdokument bearbetas. Genom bland annat fältstudier får studenten inblick i yrkets uppgifter och villkor. I undervisningen ingår moment såsom redovisningar för mindre och större grupper vilket avser bidra till förståelse för en lärares kommunikativa kompetens samt för olika uttrycksformers betydelse.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

I kursen introduceras observation som vetenskaplig metod och i fältstudier får studenten träna sig att genomföra, bearbeta och redovisa sina iakttagelser. I samband med skriftliga redovisningar tränas det akademiska skrivandet med tonvikt på att sakligt och begreppsligt korrekt kunna redovisa och kommentera vetenskapliga källor samt att utveckla förmågan att kritiskt granska och kommentera lästa texter. Kursen innefattar också moment av litteratursökning i bibliotekets databaser. Forskningsetiska principer tas upp.

Fältstudier

För att förstärka kopplingen till utbildningens verksamhetsförlagda del genomförs fältstudier. Under dessa genomförs observationer av pedagogisk verksamhet. Observationerna dokumenteras, bearbetas och redovisas i seminarier/workshop.

Undervisningsformer

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier/workshop, gruppuppgifter samt fältstudier.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurs 1: Förskolans historia, värdegrund och samhällliga villkor, 7.5 hp

Examination i kursen sker genom salstentamen och muntlig tentamen. För betyget godkänd ska kursens mål vara uppnådda.

Delkurs 2: Barns utveckling i relation till lärande i förskolan, 7.5 hp

Examination i kursen sker genom hemtentamen. För betyget godkänd ska kursens mål vara uppnådda.

För att få Väl godkänd på hela kursen krävs Väl godkänd på salstentamen i delkurs 1 samt Väl godkänd på hemtentamen i delkurs 2.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till de studenter som gått kursen samt presenteras tillsammans med eventuellt vidtagna åtgärder för studenterna nästa gång kursen ges. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i följande kurs/kurser:
1FL001 UVK-kurs: Förskolan - barns första skola

Kurslitteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Delkurs 1

Blomström, Vendela & Wennerberg, Jeanna (senaste upplagan). *Akademiskt läsande och skrivande*. Lund: Studentlitteratur. (valda delar, 83 s).

Eidevald, Christian & Engdahl, Ingrid (senaste upplagan). *Utbildning och undervisning i förskolan - omsorgsfullt och lekfullt stöd för lärande och utveckling*. Stockholm: Liber, (valda delar, ca 45 s).*

Emilson, Anette, Moqvist-Lindeberg, Ingeborg (senaste upplagan). *Värdefull förskola - Perspektiv på värdepedagogiskt arbete*. Lund: Studentlitteratur, (kapitel 2)
Tillhandahålls av institutionen PDF

Engdahl, Ingrid, & Ärlemalm-Hagsér, Eva (red) (senaste upplagan). *Att bli förskollärare. Mångfacetterad komplexitet*. Stockholm: Liber, (valda delar, ca 110 s).

Olivestam, C.-E., & Thorsén, H. (senaste upplagan). *Värdegrund i förskola-skola-fritidshem : om värdegrund, yrkesidentitet och praktik*. Remus förlag

Riddersporre, Bim, & Stier, Jonas, & Kjällander, Susanne. (Senaste upplagan). *Den utbildningsvetenskapliga kärnan för förskolan*. Natur & Kultur.

Åsén, Gunnar (senaste upplagan). *Vad säger forskningen om svensk förskola?* Stockholm: Liber, (valda delar, ca 80 s)

Ärlemalm-Hagsér, Eva & Engdahl, Ingrid & Pramling Samuelsson, Ingrid. (2023) *Förskollärares mångfasetterade motiv för undervisning om hållbarhet*. *Nordisk barnehageforskning*. [Online] 19 (3), 104–124.

Aktuella styrdokument för förskolan (se www.skolverket.se)

Vetenskapliga artiklar tillkommer, ca 30 s.

Delkurs 2

Blomström, Vendela & Wennerberg, Jeanna (senaste upplagan). *Akademiskt läsande och skrivande*. Lund: Studentlitteratur. (202 s).

Dimenäs, Jörgen (red) (senaste upplagan). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. Stockholm: Liber (valda delar, ca 60 s).

Engdahl, Ingrid, & Ärlemalm-Hagsér, Eva (red) (senaste upplagan). *Att bli förskollärare. Mångfacetterad komplexitet*. Stockholm: Liber, (valda delar, ca 50 s).

Gustavsson, Bernt (2002). *Vad är kunskap?: en diskussion om praktisk och teoretisk kunskap*. Stockholm: Statens skolverk (125 s). Tillhandahålls av institutionen.

Hwang, Philip & Nilsson, Björn (senaste upplagan). *Utvecklingspsykologi*. Stockholm: Natur & Kultur, (valda delar, ca 200 s).

Riddersporre, Bim, & Stier, Jonas, & Kjällander, Susanne. (senaste upplagan). *Den utbildningsvetenskapliga kärnan för förskolan*. Natur & Kultur

Säljö, Roger. (senaste uplagan). *Lärande – en introduktion till perspektiv och metaforer*. Malmö: Glerups (200 s)

Aktuella styrdokument för förskolan (se www.skolverket.se)

Vetenskapliga artiklar kan tillkomma, ca 20 s.